

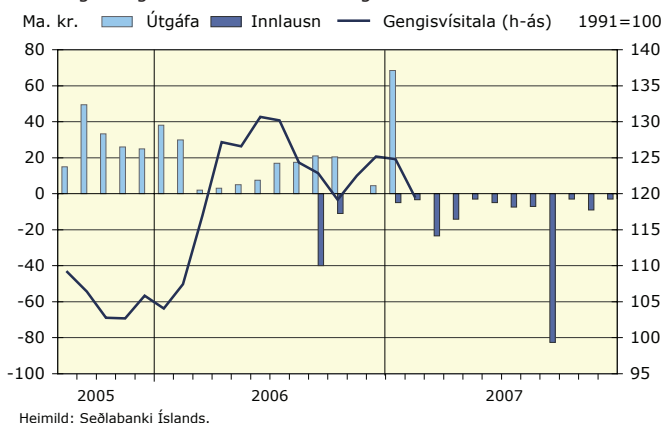
Vefrit fjármálaráðuneytisins

22. febrúar 2007

Aukin velta á gjaldeyrismarkaði

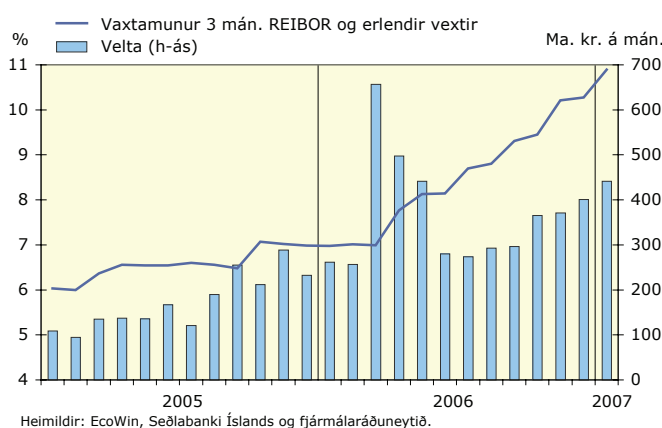
Á undanförunum árum hefur velta á gjaldeyrismarkaði á Íslandi aukist til muna. Árið 2004 var veltan tæpir 950 milljarðar króna en árið 2006 hafði veltan ríflega fjórfaldast og var 4.400 milljarðar króna. Þessi þróun endurspeglar aukin tengsl íslensks fjármálamarkaðar við alþjóðlega markaði. Þáttaskil urðu á haustmánuðum 2005 þegar gefin voru út fyrstu jöklabréfin hér á landi en það eru bréf gefin út í krónum af erlendum aðilum. Útgáfan er liður í svokölluðum vaxtamunarviðskiptum (e. carry trade) sem byggjast á því að taka lán þar sem vextir eru lágir og fjárfesta í ríkjum sem búa við háa vexti. Eins og sakir standa er Ísland kjörið fyrir vaxtamunarviðskipti þar sem landið er með traustar efnahagsstoðir og gott lánstraust en býr við hátt vaxtastig og mikla eftirspurn eftir lánsfés.

Útgáfa og innlausn krónubréfa ágúst 2005 – desember 2007

Frá haustmánuðum 2005 hafa verið gefin út jöklabréf fyrir um 383 milljarða króna. Útgáfan fór hressilega af stað en féll niður í kjölfar óróa á fjármálamörkuðum í febrúar og mars 2006. Á þeim tíma jókst velta á gjaldeyrismarkaði afar mikið þar sem fjárfestar losuðu sig úr krónustöðum. Þegar öldur lægði glæddist útgáfa jöklabréfa á ný og náði nýjum hæðum í janúar síðastliðnum þegar útgáfan nam 68,5 milljörðum króna.

Vaxtamunur og velta á gjaldeyrismarkaði jan. 2005 – jan. 2007

Jöklabréfaútgáfa er ekki eini vitnisburðurinn um aukinn áhuga erlendra aðila á íslenskum fjármálamarkaði því háir vextir á íslenskum verðbréfum hafa laðað að sér erlent fjármagn í auknum mæli. Þetta hefur komið fram í viðskiptum með ríkis- og húsbúðingum en einnig hluta-

bréf eftir góð uppgjör fyrirtækja hér á landi síðustu misseri. Fyrir vikið virðist vera nokkuð stöðug aukning í veltu á gjaldeyrismarkaði og það sem af er ári hefur gengi krónu styrkst talsvert eða um 8%. Aukin samþætting íslensks fjármálamarkaðar við hinn alþjóðlega hefur valdið því að atburðir sem tengjast Íslandi ekki beint geta haft áhrif hér á landi. Til dæmis getur hækkan vaxta í ríkjum með lága vexti haft áhrif á vaxtamunarviðskipti hér á landi. Að sama skapi hefur þess orðið vart að þróun á Íslandi hefur haft áhrif á erlendum mörkuðum.

Vöruviðskipti 2006 – meiri viðskiptahalli en áætlað var

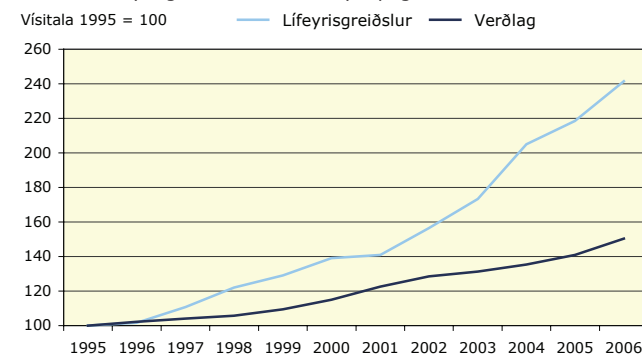
Hagstofa Íslands kynnti í gær vöruskiptajöfnuð gagnvart útlöndum fyrir árið 2006. Vöruskiptahallinn var um 148,6 ma.kr. sem er tæplega 43 ma.kr. lakari niðurstaða en árið 2005. Í [vetrarskýrslu](#) fjármálaráðuneytisins, sem kom út í janúar sl., var áætlað að vöruskiptahallinn hefði verið 125,7 ma.kr. á nýliðnu ári. Hér er um að ræða vanáætlun upp á tæplega 23 ma.kr. en um helmingur þessarar fjárhæðar er rakinn til vöruskipta með flugvélum. Tölur um milliríkja viðskipti með flugvélum hafa tekið miklum breytingum hjá Hagstofu Íslands frá síðustu birtingu þar til í gær. Sé aðeins horft til leiðréttingar á viðskiptum með flugvélum má búast við að viðskiptahallinn hafi verið um 23,5% af landsframleiðslu í stað 22,4% árið 2006 eins og niðurstaða vetrarskýrslunnar gaf til kynna. Sé leiðrétt fyrir allri vanáætlun ráðuneytisins á vöruskiptahallinum má reikna með að viðskiptahallinn hafi verið um 24,5% árið 2006. Það skal undirstrikað að þessar tölur geta tekið breytingum þegar endanlegar tölur um þjónustu- og þáttatekjufjöfnuð og landsframleiðslu liggja fyrir.

Fjármálaráðuneytið mun birta nýja þjóðhagsspá fyrir tímabilið 2008-2012 þann 24. apríl næstkomandi. Á sama tíma munu einnig liggja fyrir fyrir bráðabirgðatölur Hagstofunnar fyrir þjóðhagsreikninga árið 2006.

Kaupmáttur lífeyrisgreiðslna eykst

Samkvæmt tölum frá Tryggingastofnun um lífeyrisgreiðslur á hvern örorkulífeyrisþega hafa greiðslurnar hækkað um 142% á tímabilinu frá 1995 til ársins 2006. Þetta samsvarar um 61% kaupmáttaraukningu á greiðslum Tryggingastofnunar á því tímabili. Til samanburðar hefur kaupmáttur launa á umræddu tímabili aukist um 40%. Ýmsar skýringar eru á hækkan greiðslna til örorkulífeyrisþega. Verulega hefur verið dregið úr tekjutengingu örorkulífeyrisgreiðslna, og sérstakar hækkanir á bótaflokkum og tilkoma aldurstengdrar örorkuþjóttar eru meðal annarra ástæðna fyrir hækkanum. Lífeyrisgreiðslurnar munu hækka enn frekar með þeim breytingum sem hafa tekið í gildi í ár, t.d. verður dregið enn frekar úr tekjutengingu.

Lífeyrisgreiðslur örorkulífeyrisþega á mann 1995–2006

Myndin sýnir þróun lífeyrisgreiðslna til örorkulífeyrisþega á mann í samanburði við þróun neysluverðs vísitölu.

Tekjur ríkissjóðs janúar–desember		
12 mánaða breyting (%)	2005	2006
Skatttekjur og trygg.gjöld	20,7	12,5
Skattar á tekjur og hagnað	22,8	24,5
Eignarskattar	23,7	-38,5
Skattar á vöru og þjónustu	20,4	9,0
Tryggingagjöld	16,2	15,4
Tekjur alls	42,2	-4,5

Gjöld ríkissjóðs janúar–desember		
12 mánaða breyting (%)	2005	2006
Almenn opinber þjónusta	28,5	-16,5
Heilbrigðismál	6,9	8,5
Alm.trygg. & velferðarmál	3,5	6,4
Efnahags- og atvinnumál	4,3	-2,5
Menntamál	15,0	10,6
Gjöld alls	10,0	2,1

Afkoma ríkissjóðs janúar–desember		
Milljónir króna	2005	2006
Handbært fé frá rekstri	32.014	65.719
Hreinn lánsfjárfjöfnuður	81.888	-25.435
Afborgun lána	-62.305	-46.097
Brúttó lánsfjárfjöfnuður	14.101	-75.531
Lántökur	10.234	115.713
Greiðsluafkoma	24.335	40.182

Ýmsar hagtölur		
12 mánaða breyting (%)	2006	2007
Verðbólga (febrúar)	4,1	7,4
Kjarnaverðbólga (febrúar)	3,8	7,9
Launavísitala (janúar)	8,3	10,1
Heildarvelta (jan.-okt. '06)	12,1	13,7
Smáaöluvelta (jan.-okt. '06)	8,7	5,7
Atv.leysi, árst.leiðr. (jan.)	1,4	1,2